

סיכומי הדף היומי

מחודדים

בפיך (קידושין ל')

ת"ר ושנתם שיהיו דברי תורה

מערכת: 073-249-0403 | sikumhadaf@bezeqint.net

הלימוד בעלון זה לע"נ מייסד ומקים "סיכומי הדף היומי - מחודדים" הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל בהרה"ח ר' בנימין ביינוש זצ"ל נלב"ע בצפרא דשבתא לסדר "בקרובי אקדש" כ"ו ניסן תשע"ז ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת אבי מורי הר"ר צבי בן ר' אברהם גאסט ז"ל נלב"ע י"ט תשרי תשס"ד לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה. לעילוי נשמת אחי הר"ר משה בן ר' צבי גאסט ז"ל נלב"ע ל"ג בעומר תשס"ז לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה. לעילוי נשמת הרב אברהם בן חיים גאסט ז"ל נלב"ע ו' טבת תש"ב ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת אימי מורתי מרת שיינדל חיה חוה גאסט ע"ה בת הר"ר משה רוזנבאום זצ"ל נלב"ע יום רביעי כ"ט טבת תשע"ד ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת מרת פייע ציפורה גאסט ע"ה בת ר' מרדכי אשת ר' אברהם ז"ל נלב"ע כ"ט שבט תשכ"א ת.נ.צ.ב.ה.

שבת קודש פרשת שופטים - ז' אלול תשע"ח

דף ח' ע"א

חביתי כהן גדול - לרבי יוחנן אינה קדושה לחצאין. שאם נתן חצי עשרון בכלי זה וחציו בכלי זה, לא קידש ויצאה לחולין, שנאמר 'מנחה מחציתה', הבא מנחה ואח"כ חוציהו. ולרבי אלעזר מתוך שקרבה לחצאין קדושה לחצאין. ואין למדים מדם שלא קדשה לחצאין, שאין למדים מנחה מדם. והכל מודים שצריך להביא מביתו עשרון שלם וחוצהו, שנאמר 'מחציתה בבקר', מחצה משלם הוא מביא, אלא שיכול לקדשה לחצאין בשני כלים.

מנחה שקמצה בהיכל - לרבי אלעזר כשרה, שכן מצינו בסילוק בזיכין, ולמדים מנחה ממנחה.

לחם הפנים שנפרס עד שלא פרקה למערכת - פסול, ואין מקטיר עליו את הבזיכין, כדין מנחה שחסרה קודם קמיצה. ואם משפרקה נפרס לחמה, הלחם פסול ומקטיר עליו את הבזיכין. ולרבי אלעזר גם אם עדיין לא נפרקה ממש, אלא שאם הגיע זמנה לפרק כמי שפרקה, ואינה כמנחה שחסרה קודם קמיצה, לפי שהבזיכין שהן קומץ שלה מבוררים, והרי הן כשיריים שחסרו בין קמיצה להקטרה, וסובר רבי אלעזר שמקטיר עליהם קומץ.

הפריש חצי עשרון ודעתו להוסיף - לרב אינו קדוש, ואין ללמוד מחבתין שהוא קדוש, שסובר רבי אלעזר שאינו קדוש לחצאין. ולר' יוחנן קדוש, ואין למדים מחבתין, הואיל ודעתו להוסיף.

שלמים ששחטן בהיכל - כשירין, שנאמר 'ושחטו פתח אהל מועד' כלומר בעזרה, ולא יהא טפל חמור מעיקר.

'שניהם מלאים' - אין מלאים אלא שלמים. ודוקא בזמן שאין דעתו להוסיף, אבל בזמן שדעתו להוסיף ראשון ראשון קדוש.

דף ח' ע"ב

לרב מנחה קדושה בלא שמן - שכן מצינו בלחם הפנים. ובלא לבונה - שכן מצינו במנחת נסכים. בלא שמן ובלא לבונה - שכן מצינו במנחת חוטא. ושמן קדוש בלא לבונה, שכן מצינו בלוג שמן של מצורע, ולבונה קדושה בלא שמן, שכן מצינו בלבונה הבאה בבזיכין. ולרבי חנינא כל המנחות הטעונות שמן ולבונה, אין כלי שרת מקדש אחד מהם אלא א"כ שלשתן ביחד בכלי. ולדבריו כלי של עשרון נמשח רק בשביל מנחת חוטא שאין בו אלא סולת, ולוג נמשח רק בשביל לוג שמן של מצורע.

כלי הלח מקדשין את הלח ומדות יבש מקדשות את היבש - אבל אין כלי הלח מקדשת את היבש, ולא יבש מקדש את הלח. ופירש שמואל שדוקא מדות, אבל מזרקות מקדשין גם את היבש, שנאמר 'מזרק אחד כסף וגו' שניהם מלאים סולת'. ואע"פ שהיתה מנחה בלולה בשמן, אי אפשר שלא היו בה קרטין של יבש שלא נבללו והמזרק מקדשן (ומכאן למדנו ששמואל סובר כרב שמקדשין סולת בלא שמן). ועוד, שמנחה בלולה כלפי דם נחשב ליבש.

מנחה שקמצה בהיכל כשרה - ומה שדרשו מ'וקמוץ משם' ממקום שרגלי הזר עומדות, בא ללמד שכל העזרה כשירה לקמיצה, ואין צריך לקמוץ דוקא בקרן דרומית מערבית כמו בהגשה.

הקיפו עובדי כוכבים את כל העזרה, הכהנים נכנסין להיכל ואוכלין שם קדשי קדשים - שנאמר 'בקדש הקדשים תאכלנו'. ולולא הפסוק אין ללמוד ממה שנאמר 'בחצר אהל מועד יאכלוה' ולא יהא טפל חמור מן העיקר (כמו שלמדנו על שלמים ששחטן בהיכל), שלא אמרו כן אלא לענין עבודה, שאדם עובד במקום רבו, אבל לא לענין אכילה, שאין אדם אוכל במקום רבו.

יום ראשון פרשת כי-תצא - ח' אלול תשע"ח

דף ט' ע"א

בללה חוץ לחומת עזרה - לריש לקיש כשרה, שנאמר 'ויצק עליה שמן ונתן עליה לבונה', ולאחר מכן 'והביאה אל בני אהרן הכהנים וקמוץ', מקמיצה ואילך מצות כהונה, אבל יציקה ובלילה כשרין בזר, וכיון שאין צריכין כהונה אין צריכין פנים. ולרבי יוחנן פסולה, שמאחר שעשיתה בכלי צריכה פנים אע"פ שאין צריכה כהונה.

מנחה שחסרה קודם קמיצה - לרבי יוחנן יביא מתוך ביתו וימלאנה, שהקמיצה קובעת. ולריש לקיש לא יביא מתוך ביתו וימלאנה, שקדושת כלי קובעת. ונדחו דברי ריש לקיש ממה שאמרו בברייתא שאם חסר הלוג עד שלא יצק ימלאנו.

שירים שחסרו בין קמיצה להקטרה - לרבי אליעזר כשירה, שהרי גם אם נטמאו כל שיריה או נשרפו או אבדו, כשירה. ולרבי יהושע: לרבי יוחנן - מקטיר קומץ עליהן, ואע"פ שאם נשרפו לגמרי פסולה, כיון שנשתייר ממנה כשירה, וכדין זבחים שנשתייר מהם כזית בשר או חלב. ולריש לקיש אין מקטיר קומץ עליהן, שנאמר והרים הכהן מן 'המנחה' את אזכרתה והקטיר המזבחה, עד שתהא לכולה מנחה

לא יקטיר.

המעכב כפרה, למדים ממצורע שאינה אלא בימין - ולפיכך קמץ בשמאל פסול, שנאמר בו כהונה. והולכת אברים לכבש כשירה בשמאל אע"פ שנאמר בה כהונה, שאינה מעכבת כפרה. וכן קבלה לשיטת חכמים שנאמר בו כהונה והוא מעכב כפרה.

ולשיטת רבי שמעון אם נאמר יד או אצבע, אע"פ שלא נאמר כהונה אינה אלא בימין. אבל אם נאמר כהונה לבד כשר גם בשמאל, ש'כהונה' בא לומר שיהיה בכיהונו (בבגדי כהונה). ולפיכך קבלה וזריקה שלא נאמר בהם אלא כהונה, כשרים בשמאל.

דף י"ע"ב

שני דרשות למדנו שקמיצה תהא בימין: א. גזירה שוה ממצורע 'יד יד'. ב. ממה שנאמר בה כהונה. דרשה אחת באה לקמיצה עצמה, והשנית לקידוש הקומץ בכלי.

לשיטת רבי שמעון קמיצה עצמה נעשית בימין, וקידוש קומץ בכלי י"א שאינו צריך, וי"א שצריך ואפשר לעשותו בשמאל. שנאמר במנחה 'קדש קדשים היא כחטאת וכאשם', בא לעובדה ביד, שלא קידש הקומץ בכלי, עובדה בימין כחטאת. בא לעובדה בכלי, עובדה לקידוש קומץ בשמאל כאשם. וגזירה שוה 'יד יד' ממצורע באה לרבות על מנחת חוטא, שאע"פ שלדבריו אינה טעונה לבונה שלא יהא קרבנו מהודר, אם קמצו בשמאל פסול.

יום שלישי פרשת כי-תצא - י' אלול תשע"ח

דף י"א ע"א

קמץ ועלה בידו צרור או גרגיר מלח או קורט לבונה - פסול משום שקומץ החסר או היתר פסול. וכגון שעלה מן הצד, כי אם הוא באמצע כבר נפסל משום חציצה.

קומצין כדרך בני אדם בכל האצבעות - ולא שממלאין את כל האצבעות, אלא חופה שלש אצבעותיו עד שמגיע על פס ידו וקומץ, וזרת ואגודל באים להשוות, שאם יוצא קמח מחוץ לקומץ, מוחקו ומשוהו בזרת מלמטה ובאגודל מלמעלה, שלא יהא הקומץ מבורץ, שנאמר בקומצו. ולא יקמוץ בראשי אצבעותיו, שנאמר 'מלא קומצו'. ובמחבת ומרחשת שנקמצות לאחר אפיה, ואי אפשר לפותתן דקות כל כך, וכשקומץ יוצאות חוץ למקומו, מוחק בגודלו מלמעלה ובאצבעו קטנה מלמטה.

אצבע קטנה זו זרת - שממנה מתחיל מדת הזרת. לאחריה קמיצה, שממנה מתחיל הקומץ. לאחריה אמה, שבה מודדין את האמה. ולאחריה אצבע, שבה טובל כהן בדם. ולאחריה אגודל לבהונות של מצורע.

קמיצה היא אחת מן העבודות הקשות שבמקדש. וכן מליקה וחפינה.

קומצין כדרך בני אדם, שמכניס צידי אצבעותיו ודוחק בקמח, וקמח נכנס בתוך ידו. ונסתפק רב פפא אם הקמיצה כשירה: א. כשהכניס ראשי אצבעותיו בקמח, ופס ידו כלפי קמח וקומץ מלא קומצו עד פס ידו כתקנו. ב. אם קמץ מן הצדדין (שנתן גב ידו על הקמח והוליך ידו עד שנכנס הקמח דרך צידו לתוך ידו, וי"מ מצדי הכלי, שלא קמץ באמצע הכלי). ג. אם קמץ מלמטה למעלה, שהכניס אצבעותיו בקמח, וגב היד כנגד הקמח וקומץ. ולא נפשט.

'מלא חפניו' האמור בחפינה הוא כדרך שבני אדם

כל הזבחים שבתורה שנשתייר מהם כזית בשר או כזית חלב - זורק את הדם (לרבי יהושע). נשתייר כחצי זית בשר וכחצי זית חלב, אינו זורק את הדם. ובעולה זורק את הדם, שכולה כליל והבשר והחלב מצטרפין. ואם לא נשתייר מן הזבח, ומנחת גסכים כולה קיימת, לא יזרוק, ואין אומרים הואיל ובאה מחמת הזבח הרי היא כגוף הזבח.

דף ט' ע"ב

רבי יוחנן מוכיח ששירים שחסרו בין קמיצה להקטרה מקטיר קומץ עליהן - ממה ששינו שאם נפרס לחם הפנים משפרקה, הלחם פסול ומקטיר עליו את הבזיכין. ואין לפרש שרבי אליעזר היא, שר"א מכשיר גם בשרוף ואבוד ולא רק בנפרס. ואין לומר ציבור שאני הואיל והותר טומאה אצלם הותר גם חסרות, כי החסרון כבעל מום ואין היתר בעל מום בציבור. ולרב יוסף בר שמעיה משום שרבי יוחנן וריש לקיש נחלקו גם במנחת העומר שהיא של ציבור.

משני דרשות למדנו שאם חסר מן המנחה פסולה: א. 'מסלתה' שאם חסרה כל שהוא פסולה, 'משמנה' שאם חסרה כל שהוא, פסול. ב. 'והנותרת מן המנחה' פרט למנחה שחסרה היא, ושחסר קומצה, ושלא הקטיר מלבונתה כלום. דרשה אחת עולה על מנחה שחסרה קודם קמיצה, שיביא מביתו וימלאנה, ואם לאו פסולה. ודרשה אחת לשירים שחסרו בין קמיצה להקטרה, לריש לקיש שהיא פסולה, ולרבי יוחנן שאע"פ שמקטיר קומץ עליהם השיריים אסורים באכילה, כמו שדרש זעירי 'והנותרת' ולא הנותרת מן הנותרת. ורבי ינאי דורש 'מן המנחה' מנחה שהיתה כבר ('מ' שהיתה שלימה בשעת קומץ, ומתיר את השיריים. וי"מ שהיתה שלימה בשעת הקטרה).

יום שני פרשת כי-תצא - ט' אלול תשע"ח

דף י' ע"א

קמץ בשמאל פסול - למסקנת הגמרא דין זה נלמד בגזירה שוה 'יד יד' ממצורע.

'על בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו הימנית' שמיותר במצורע - בא להכשיר צדדיו של בהן, ולפסול צידי צדדין.

נותנים שמן של מצורע בין כשהדם שנתן תחילה לא נתקנח - ואין הדם חוצץ, שנאמר 'על דם האשם'. ובין אם נתקנח הדם, שנאמר 'על מקום דם האשם'.

שלושה פעמים נאמר 'הימנית' בפרשת מצורע (של עשיר): בהן 'ידו הימנית' - ללמד גזירה שוה 'יד יד' לקמיצה שתהא ביד ימין. בהן 'רגלו הימנית' - ללמד 'רגל רגל' לחליצה שתהא ברגל ימין. 'אזן המטהר הימנית' - ללמד 'אוזן אוזן' לרציעה שתהא באוזן ימין. ושני פעמים נאמר כף 'שמאלית' (בעשיר), למעט שלא נכשיר את השמן ביד ימין של כהן בק"ו, מה במקום שלא נתרבתה שמאל נתרבתה ימין, במקום שנתרבתה שמאל אינו דין שנתרבתה ימין, לכך שינה עליו הכתוב לעכב שיהא השמן בכפו השמאלית.

וכל מה שנאמר בעשיר חזר ונשנה בעני - משום 'כל פרשה שנאמרה ונשנית לא נשנית אלא בשביל דבר שנתחדש בה', ונתחדש בעני שמביא קרבן עני.

כל מקום שנאמר 'אצבע' או 'כהונה' והוא דבר

חופנים, שמכניסין צידי ידיהם וחופנים. ונסתפק רב פפא: א. אם חפן בראשי אצבעותיו. ב. אם חפן מן הצדדים. (שהכניס קטרת בחפניו דרך בין גודל לאצבע. וי"מ מצדי הכלי). ג. חפן בזו ובזו וקרבתן זו אצל זו. ולא נפשט.

הדביק את הקומץ כשקידשו בדופן הכלי מבפנים - נסתפק רב פפא אם כשר כיון שהוא תוך הכלי, או שצריך הנחה בתוכו. הפך את הכלי והדביק הקומץ בקרקעיתו (שהיה לכלי בית קיבול מאחוריו) - נסתפק מר בר רב אשי אם כשר כיון שהניחה בתוכו, או שצריך להניחה כתיקונו. ולא נפשט.

מנחה שריבה לה שמן - שהוסיף ועירב בה שמן של חברתה או שמן של חולין, פסולה. ואפילו אם ריבה 'שמנה', כגון שהפריש לה שני לוגין, שכל לוג בפני עצמו ראוי לה, פסולה. וכן אם חסר שמנה פסולה.

מנחת חוטא שנתן לתוכה שמן של חברתה או של חולין - פסולה.

דף י"א ע"ב

לבונה הבאה עם המנחה שחסרה - לרבי מאיר צריך שתהיה הלבונה קומץ בתחילה, וקומץ בסוף, והיינו שאם נחסר ממנה כל שהוא פסולה. לרבי יהודה קומץ בתחילה, ושני קרטין בסוף, ואם עמדה על קורט אחד פסולה. ולרבי שמעון קומץ מתחילה וקורט אחד בסוף, ואם עמדה על פחות מקורט פסולה. ושלשתן מקרא אחד דרשו 'ואת כל הלבונה אשר על המנחה' - רבי מאיר מפרש עד שתהיה כל הלבונה שנקבעה עם המנחה מתחילתה, לרבי יהודה 'כל' לרבות קורט אחד, ו'את' לרבות קורט נוסף. ורבי שמעון אינו דורש 'את'.

לרב יצחק בר יוסף בשם רבי יוחנן מחלוקת בלבונה הבאה עם המנחה, אבל לבונה הבאה בפני עצמה, דברי הכל קומץ בתחילה וקומץ בסוף, שנאמר 'אשר על המנחה', זו שבאה עם המנחה ולא הבאה בפני עצמה. וכן לבונה הבאה בזיכין לדברי הכל שני קמציין בתחילה ושני קמציין בסוף, ואע"פ שהיא באה עם הלחם, אינה כלבונה הבאה עם המנחה. וי"א שכמחלוקת בלבונה הבאה עם המנחה כך מחלוקת בלבונה הבאה בפני עצמה.

הוסיף על הלבונה - כשירה. ואם הפריש לה שני קמציין, פסולה, לפי שריבה יותר מדאי. ואם נאבד אחד מהם קודם קמיצה, לא הוקבעו עם המנחה וכשירה, נאבד לאחר קמיצה, הוקבעו ופסולה.

הפריש ארבעה קמציין לשני בזיכין, ואבדו שנים מהן קודם סילוק בזיכין - לא הוקבעו וכשירה, ואע"פ שהגיע זמנה לפרק וקומץ שלה מבורר, אין אומרים כאילו פרקה כבר והוקבעו עמה. ואם אבדו לאחר סילוק בזיכין, הוקבעו עמה ופסולה.

יום רביעי פרשת כי-תצא - י"א אלול תשע"ח

דף י"ב ע"א

הקומץ את המנחה לאכול שיריה או כזית משיריה בחוץ, להקטיר קומצה או כזית מקומצה בחוץ, או להקטיר לבונתה בחוץ, פסול ואין בו כרת. לאכול שיריה או כזית משיריה למחר, להקטיר קומצה או כזית מקומצה למחר, או להקטיר לבונה למחר, פיגול וחייבין עליו כרת.

זה הכלל, כל הקומץ, או נותן בכלי, המוליך, והמקטיר, לאכול דבר שדרכו לאכול ולהקטיר דבר שדרכו

להקטיר חוץ למקומו, פסול ואין בו כרת, חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת, ובלבד שיקריב המתיר כמצותו.

כיצד קרב המתיר כמצותו - קמץ בשתיקה, נתן בכלי והוליך והקטיר חוץ לזמנו, או שקמץ חוץ לזמנו, נתן בכלי והוליך והקטיר בשתיקה, או שקמץ ונתן בכלי והוליך והקטיר חוץ לזמנו, זהו שקרב המתיר כמצותו. כיצד לא קרב המתיר כמצותו, קמץ חוץ למקומו, נתן בכלי והוליך והקטיר חוץ לזמנו, או שקמץ חוץ לזמנו, נתן בכלי והוליך והקטיר חוץ למקומו, או שקמץ נתן בכלי והוליך והקטיר חוץ למקומו, זהו שלא קרב המתיר כמצותו. מנחת חוטא ומנחת קנאות שקמץן שלא לשמן, נתן בכלי והוליך והקטיר חוץ לזמנו, או שקמץ חוץ לזמנו, נתן בכלי והוליך והקטיר חוץ לזמנו, או שקמץ חוץ לזמנו, נתן בכלי והוליך והקטיר חוץ לזמנו, זהו שלא קרב המתיר כמצותו.

חישוב לאכול כזית בחוץ כזית למחר, כזית למחר כזית בחוץ, כחצי זית בחוץ כחצי זית למחר, כחצי זית למחר כחצי זית בחוץ, לת"ק פסול ואין בו כרת. ולרבי יהודה אם מחשבת הזמן קדמה למחשבת המקום פיגול וחייבין עליו כרת, אם מחשבת המקום קדמה למחשבת הזמן, פסול ואין בו כרת.

שירים שחסרו בין קמיצה להקטרה - לדברי האומר מקטיר קומץ עליהן, ואותן שירים אסורים באכילה, לרב הונא אין מועיל להם הקטרה לקובעם בפיגול, שאם הקטיר את הקומץ על מנת לאכול השירים למחר לא פיגול, ולא להוציאם מידי מעילה. ואפילו לר"ע שזריקה מועלת ליוצא, שהיוצא הוא בעין ופסול מחמת דבר אחר, אבל חסרון פסולו בגופו. ולרבא מועיל להם הקטרה לקובעם בפיגול ולהוציאם מידי מעילה, גם לר"א שאין זריקה מועלת ליוצא, שהיוצא אינו בפנים, אבל על חסרון שישנו בפנים מועיל.

דף י"ב ע"ב

רבי חייא שנה 'הקומץ את המנחה' ולא שנה 'או כזית', בין לענין קומצה ובין לענין שיריים. ופירש רבא שמדובר כשחסרו שיריים ועמדו על כזית, ולא יכול לשנות כזית בקומץ, כי קומץ שחסר פסול, לכך לא שנה גם לענין שיריים. ומ"מ מועיל הקטרה של כזית לקבוע את השיריים בפיגול. ולאביי רבי אלעזר היא שסובר שאין חיוב על הקרבת קומץ בחוץ עד שיקריב כולו, ולכך לא שנה גם לענין שיריים. ומשנתנו במנחת חוטא שאין בה לבונה, כי בשאר מנחות סובר רבי אלעזר שאין חיוב בחוץ רק אם מקריב קומץ ולבונה.

הקומץ והלבונה והקטרת ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח ומנחת נסכים שהקריב מאחת מהן כזית בחוץ - לת"ק חייב, ורבי אלעזר פוטר עד שיקריב את כולו.

הקומץ והלבונה שהקריב את אחד מהן בחוץ - לת"ק חייב, ורבי אלעזר פוטר עד שיקריב את שניהם.

נפרסה אחת מן החלות של לחם הפנים - כולן פסולות, שנאמר 'הוא'. רבא דקדק מזה שאם יצאת אחת מחלותיה, אותן שבפנים כשירות, ורבי עקיבא היא שמועיל זריקה ליוצא, ואע"פ לא מועיל לנפרס, ולפיכך חזר מדבריו שאין הקטרה מועילה לשיריים שחסרו. ואביי דחה שמא רבי אלעזר היא והוא הדין ליוצא, ורק כשנטמאת מועיל הקטרת בזיכין לפי שהציץ מרצה, אבל לרבי עקיבא שמועיל הקטרה ליוצא, אפשר שמועיל גם לחסרון.

חישוב לאכול כחצי זית ולהקטיר כחצי זית למחר - כשר, שאין אכילה והקטרה מצטרפין.

מה ששינונו שאם 'חישוב לאכול כחצי זית ולהקטיר כחצי זית כשר' - לרבי ירמיה בא לדקדק שאם חישוב לאכול ולאכול דבר שאין דרכו לאכול, מצטרף, כשיטת רבי אליעזר שמחשבין מאכילת אדם לאכילת מזבח ומאכילת מזבח לאכילת אדם. ולאביי חכמים היא, והדקדוק הוא שאם חישוב לאכול ולאכול דבר שדרכו לאכול אע"פ שחישוב לחצאין מצטרף. ובאמת כבר שמענו דין זה מרישא, ועיקר החידוש בסיפא הוא שלאכול ולהקטיר לא מצטרף אע"פ ששיניהם כדרכם.

הדרן עלך כל המנחות

יום חמישי פרשת כי-תצא - י"ב אלול תשע"ח

פרק שני - הקומץ את המנחה

דף י"ג ע"א

הקומץ את המנחה לאכול שיריה או להקטיר קומצה למחר - מודה רבי יוסי בזה שהוא פיגול וחייבין עליו כרת. להקטיר לבונתה למחר, לרבי יוסי פסול ואין בו כרת, ואין דומה לזבח שדמו ובשרו ואימורין אחד, אבל לבונה אינה מן המנחה. ולחכמים פיגול הוא וחייבים עליו כרת.

דף י"ג ע"ב

טעמו של רבי יוסי שאין מתיר מפגל את המתיר, וכן אתה אומר בשני ביזכי לבונה של לחם הפנים, שאין מתיר מפגל את המתיר. ומה ששינונו שאין דומה לזבח לפי שהלבונה אינה מן המנחה, היינו שאינה מעיכוב מנחה, שאין הקומץ מתיר את הלבונה כמו שהוא מתיר את השיריים, אלא אם רוצה מקטיר לבונה תחילה, ואם ירצה יקטיר קומץ תחילה. ולחכמים לא אמרו אין מתיר מפגל את המתיר כשנקבעו בכלי אחד.

ליקוט לבונה בזר - לרבי ינאי פסול. ומשום הולכה נגעו בה, וסובר הולכה שלא ברגל שמה הולכה, והולכה בזר פסולה.

הנותן בכלי על מנת לאכול למחר פיגול, שהוא דומה לקבלה. ואע"פ שקבלת הדם היא ממילא וכאן נוטל ונותן בידי, שניהם קדושת כלי הן.

שחט שני כבשי עצרת לאכול אחת מן החלות למחר, הקטיר שני ביזכין לאכול אחד מן הסדרים למחר - לרבי יוסי אותו החלה ואותו הסדר שחישוב עליו פיגול וחייבין עליו כרת, והשני פסול ואין בו כרת. ולחכמים זה וזה פיגול וחייבין עליו כרת.

לרב הונא אומר היה רבי יוסי שאם פיגל בירך של ימין לא נתפגל ירך שמאל - הן מסברא, שמחשבה לא עדיף ממעשה טומאה, ואילו נטמא אבר אחד לא נטמא השני, והן מקרא, שנאמר 'והנפש האוכלת ממנו עונה תשא', ממנו ולא מחבירו. ודבריו נדחו מכמה מקומות. (ומבואר להלן יד.).

יום שישי פרשת כי-תצא - י"ג אלול תשע"ח

דף י"ד ע"א

דברי רב הונא שלרבי יוסי אם פיגל בירך ימין לא פיגל בירך שמאל אע"פ שגוף אחד הוא נדחו מכמה מקומות:

א. בברייתא אמרו 'לעולם אין בו כרת עד שיפגל בשתייהן בכזית' - ולשון 'לעולם' משמע שיפגל בשני הכבשים, ולהוציא מדברי רבי מאיר שמפגלין בחצי מתיר, וגם בשתי החלות וכשיטת רבי יוסי, ואע"פ כן שתייהן מצטרפות לכזית כיון שעירבן במחשבתו, ורק אם פיגל האחת לא נתפגלה האחרת משום שלא עירבן ואינם מגוף אחד, אבל ירך ימין ושמאל שהן מגוף אחד, נתפגלו שתייהן. ב. שמצאנו בדברי רבי יוסי שהשוחט על מנת לשפוך שיריים פיגול, ואין לומר שפיגל את הדם, שהרי דם לא נעשה פיגול, ואם מחשבה על שפיכת הדם מפגלת את הבשר, כל שכן שהמחשבה על ירך אחת תפגל את חבירתה. ג. שרבי יוסי מודה שאם קומץ את המנחה להקטיר קומצה למחר פיגול, והרי הקומץ לא נעשה פיגול, ובהכרח שמחשבה על הקומץ מפגל את השיריים, וכל שכן שמחשבה בזבח עצמו על ירך ימין, תפגל גם ירך שמאל.

השוחט את הכבש לאכול חצי זית מחלה זו, וכן חבירו לאכול חצי זית מחלה זו, לרבי כשר. ודוקא כשאמר חצי חצי, אבל אמר כזית משתייהן, מצטרף (וכשיטת רבי יוסי שאם חישוב באחת מהן לא נתפגלה האחרת).

לרבי יוסי אם פיגל בדבר הנעשה בחוץ פיגול, בדבר הנעשה בפנים לא פיגול - כיצד עמד בחוץ ואמר הריני שוחט להזות מדמו למחר, לא פיגול, שמחשבה בחוץ בדבר הנעשה בפנים. עמד בפנים, ואמר הריני מזה על מנת להקטיר אימורים או לשפוך שירים למחר לא פיגול, שמחשבה בפנים בדבר הנעשה בחוץ. אבל עמד בחוץ ואמר הריני שוחט לשפוך שירים או להקטיר אימורים למחר, פיגול, שמחשבה בחוץ בדבר הנעשה בחוץ.

אלו דברים שאין חייבין עליהן משום פיגול: הקומץ, והלבונה, והקטורת, ומנחת כהנים, ומנחת נסכים, ומנחת כהן משיח, והדם. שכל אלו אין להם מתירים, אלא הם מתירים את אחרים.

דף י"ד ע"ב

לרבי יוחנן טעמו של רבי יוסי שאם פיגל חלה אחת לא נתפגלה האחרת - כי הכתוב עשאן גוף אחד, ששניהם מעכבים זו את זו, ועשאן שני גופין, שכל אחת עריכתה ולישתה בפני עצמה. לפיכך אם חילקם, שפיגל רק את האחת, הם חלוקים ולא נתפגלה האחרת. ואם עירבן, כגון שחישוב על כזית משתייהן יחד, נעשו גוף אחד ומצטרפין.

רבי יוסי וחכמים נחלקו גם לענין פיגול בלחמי תודה או במנחת מאפה באחד מן המינים - שלחכמים נתפגלו האחרות, ולרבי יוסי לא פיגל אלא זו שחישוב עליה.

בשעת שחיטה חישוב לאכול חצי זית, ובשעת זריקה חישוב לאכול חצי זית - י"א שהוא פיגול, מפני ששחיטה וזריקה מצטרפין. ולשיטה זו נחלקו אמוראים מה הדין בקבלה והולכה - י"א דוקא שחיטה וזריקה מצטרפין ששניהם מתירין, אבל בקבלה והולכה לא. וי"א שקבלה והולכה מצטרפין בק"ו, שהרי שחיטה וזריקה מרוחקין זה מזה, וכ"ש אלו שקרובים זה לזה.

ולוי שנה שארבע עבודות אין מצטרפות לפיגול, שחיטה וזריקה קבלה והולכה - רבא רצה לומר שסובר כרבי שהשוחט את הכבש לאכול חצי זית מחלה זו וכן חבירו לאכול חצי זית מחלה זו, כשר. ואע"פ שהוא חצי מתיר וחצי אכילה, אילו היה סובר

בכולו מתיר וחצי אכילה שמצטרף, היה גזור לפסול גם בחצי מתיר וחצי אכילה. ולדברי אב"י לא הכשיר רבי אלא חצי מתיר וחצי אכילה, ולא גזר לפסול כיון שאין לנו במקום אחר חצי מתיר וחצי אכילה שהוא פיגול.

הקומץ את המנחה להקטיר לבונתה למחר - לחכמים פיגול הוא וחייבין עליו כרת, ולרבי יוסי פסול ואין בו כרת, ואע"פ שאינו פיגול, פסול משום גזירה, שאם יתירו כשקומץ על מנת להקטיר לבונה, יבואו להכשיר גם כשקומץ על מנת להקטיר את הקומץ.

פיגול בקומץ ולא בלבונה או בלבונה ולא בקומץ - לר"מ פיגול הוא וחייבין עליו כרת, ולחכמים אין בו כרת עד שיפגל בכל המתיר, אבל פסלוהו משום גזירה שמא יבואו להכשיר גם בקומץ של מנחת חוטא שאין בו לבונה, או בלבונה הבאה בבזיכין שאין בו קומץ.

שחט אחד מן הכבשים לאכול שתי חלות למחר, או שהקטיר אחד מן הבזיכין לאכול שני סדרים למחר - לחכמים שאינו פיגול, פסלוהו משום גזירה על כבש אחד אטו על כבש חברו, ועל בזך אחד אטו בזך חברו.

שבת קודש פרשת כי-תצא - ט"ז אלול תשע"ח

דף ט"ז ע"א

נטמאת אחת מן החלות או אחד מן הסדרים - לרבי יהודה שניהם יצאו לבית השריפה, שאין קרבן ציבור חלוק. ולחכמים הטמא בטומאתו והטהור יאכל.

רבי אלעזר רצה לומר שנחלקו אם נטמאת לפני זריקה - שלחכמים הציץ מרצה על טומאת אכילת הכהנים שתועיל עליהם זריקה, ולרבי יהודה אין הציץ מרצה על האכילות. אבל לאחר זריקה לדברי הכל הטמא בטומאתו והטהור יאכל. ונדחו דבריו מכמה מקומות:

א. שהרי נחלקו גם לענין עולין, כמו ששינו בברייתא שאם נטמא אחד מן הבזיכין לרבי יהודה שניהם יעשו בטומאה שאין קרבן ציבור חלוק, ולחכמים הטמא בטומאתו והטהור בטהרתו, והרי לדברי הכל ציץ מרצה על העולין. ב. ממה שאמר רבי יהודה שאפילו שבט אחד טמא וכל השבטים טהורין בי"ד ניסן, יעשו את הפסח בטומאה לפי שאין קרבנות ציבור חלוק, וכאן לא שייך הציץ מרצה. ג. שרבי יהודה מפרש הטעם שאין קרבן ציבור חלוק, ולא אמר לפי שאין הציץ מרצה על אכילות.

ולפיכך פירש רבי יוחנן, שתלמוד ערוך בפיו של רבי יהודה, שאין קרבן ציבור חלוק.

התודה מפגלת את הלחם והלחם אינו מפגל את התודה - כיצד שחט את התודה לאכול ממנה למחר, היא והלחם מפוגל. לאכול מן הלחם למחר, הלחם מפוגל והתודה אינה מפוגלת. לפי שהלחם בא בגלל התודה, אבל התודה לא באה בגלל הלחם. הכבשים מפגלין את הלחם והלחם אינו מפגל את הכבשים - כיצד השוחט את הכבשים לאכול מהן למחר, הם והלחם מפוגלין. לאכול את הלחם למחר, הלחם מפוגל והכבשים אינם מפוגלין. לפי שהלחם בא בגלל הכבשים, והכבשים אין באין בגלל הלחם.

מנין ללחמי תודה שנקראו תודה - שנאמר והקריב על זבח התודה חלות.

דף ט"ז ע"ב

השוחט את התודה לאכול כזית ממנה ומלחמה למחר - התודה אינה מפוגלת, שהרי אפילו אם חשב על כזית מלחמה לבד לא פיגל את התודה. ונסתפק רבי אלעזר אם התודה מצטרפת לפגל את הלחם או לא. ורב השיבו שהלחם מפוגל. ותמה רבי אלעזר על דבריו מדוע לא נאמר ק"ו שאם המפגל (שהוא התודה) אינו מתפגל, הבא לפגל ולא פיגל אינו דין שלא יתפגל.

וי"א שהספק היה לענין כבשי עצרת, אם שחטם לאכול כזית מהן ומלחמן - אם מצטרפין הכבשים לפגל את הלחם או לא. והשיבו רב שהלחם מפוגל והכבשים אינם מפוגלים, ותמה רבי אלעזר על דבריו מדוע לא נאמר שלא יתפגל מק"ו הנ"ל.

השונה את הספק ותשובת רב על התודה - כ"ש שלענין הכבשים הלחם מפוגל. והשונה את הספק על הכבשים, רק הכבשים מצטרפין לפגל את הלחם, לפי שהזקקו זה לזה בתנופה, אבל בתודה אין הלחם מפוגל, לפי שלא הזקקו זה לזה בתנופה.

מעשה באחד שזרע כרמו של חברו סמדר - ובא מעשה לפני חכמים, ואסרו את הזרעים והתירו את הגפנים. ואין מתירים את הזרעים מק"ו ומה האוסר אינו נאסר הבא לאסור ולא אסר אינו דין שלא יתאסר, כי התורה לא אסרה אלא קנבוס ולוף (שיש להם שורש, וי"א שיש בהם אשכולות כעין ענבים), וחכמים אסרו שאר זרעים, והם קנסו על מי שעבר על איסור, ולא על בעל הכרם שלא עבר על איסור.

וי"א שספיקו של רבי אלעזר היה כששחט כבש 'לאכול כזית מחברו למחר' - אם כוונתו על כבש חברו ולא מפגל, או שכוונתו על הלחם ומפגל. ולא נפשט.

שחט אחד מן הכבשים לאכול ממנו למחר - הוא פיגול וחברו כשר. לאכול מחברו למחר, שניהם כשרים. ואם משמעות 'חברו' הוא על הלחם, צריך לומר שפירש 'חברו כבש'.

לרבי מאיר הזבח מפגל את הנסכים משקדשו בכלי, והנסכים אינם מפגלים את הזבח. - כיצד, שחט את הזבח לאכול ממנו למחר, הוא ונסכיו מפוגלין. להקריב נסכיו למחר, הנסכים מפוגלין הזבח אינו מפוגל.

לרבי מאיר נסכי בהמה חייבין עליהן משום פיגול - מפני שדם הזבח מתירן לקרב. וכן לוג שמן של מצורע, מפני שדם אשם מתירו לבהונות. אמרו לו אדם מביא זבחו היום ונסכיו עד עשרה ימים, וכן אשמו היום ולוגו עד עשרה ימים, אמר להן אף אני לא אמרתי אלא בנסכים הבאין עם הזבח ובלוג הבא עם האשם. וסובר שאי אפשר לשנות נסכים לזבח אחר, או לוג השמן לאשם אחר, לפי שהוקבעו בשחיטה כלחמי תודה.

יום ראשון פרשת כי-תבא - ט"ז אלול תשע"ח

דף ט"ז ע"א

פיגול בקומץ ולא בלבונה, בלבונה ולא בקומץ - לרבי מאיר פיגול הוא וחייבין עליו כרת, ולחכמים אין בו כרת עד שיפגל בכל המתיר. ומודים חכמים לר' מאיר במנחת חוטא ובמנחת קנאות שאם פיגל בקומץ שהוא פיגול וחייבין עליו כרת, שהקומץ הוא המתיר.

שחט אחד מן הכבשים לאכול ב' חלות למחר, הקטיר אחד מן הבזיכין לאכול ב' סדרים למחר - לר"מ

שהוא כשר, שדרך הקטרה בכך ואין דרך אכילה בכך, נמצא שלא פיגל.

יום שני פרשת כי-תבא - ט"ז אלול תשע"ח

דף י"ז ע"א

לחריפי דפומבדינתא הקטרה מפגלת הקטרה - שאם הקטיר את הקומץ על מנת להקטיר לבונה למחר פיגל, וגם לחכמים שאין מפגלין בחצי מתיר היינו כשחישב בשיריים ולא חישב בלבונה כלל, אבל כשחישב להקטיר את הלבונה למחר כאילו חישב בכל המתיר. ולרב חסדא בשם רב אין הקטרה מפגלת הקטרה, ואפילו לרבי מאיר שמפגלין בחצי מתיר, היינו כשחישב בשיריים שהקומץ מתירן, ולא כשחישב בלבונה שהקומץ אינו מתירו.

הקטיר קומץ להקטיר לבונה לאכול שירים למחר - לרבי חנינא פגול. וסובר שאין הקטרה מפגלת הקטרה, לפיכך אם חישב רק להקטיר לבונה לא פיגל, וסובר שאין מפגלין בחצי מתיר, לפיכך אם חישב רק לאכול שיריים למחר לא פיגל, אבל אם חישב את שניהם פיגל לפי שפשטה מחשבה בכל המנחה.

תנא שנה בברייתא 'הקטיר קומץ לאכול שירים לדברי הכל פיגול' - ופירשו בגמרא שצריך לומר לדברי הכל 'פסול', והוחלף לו פיגול בפסול.

הדרן עלך הקומץ את המנחה

פרק שלישי - הקומץ רבה

הקומץ את המנחה לאכול דבר שאין דרכו לאכול, ולהקטיר דבר שאין דרכו להקטיר - לת"ק כשר, ורבי אליעזר פוסל. לאכול דבר שדרכו לאכול ולהקטיר דבר שדרכו להקטיר פחות מכזית - כשר. לאכול כחצי זית ולהקטיר כחצי זית - כשר, שאין אכילה והקטרה מצטרפין.

דף י"ז ע"ב

התורה הוציאה הקטרה בלשון אכילה כדי ללמד: א. שבין אם חשב למזבח בלשון אכילה, ובין בלשון הקטרה פיגל. ב. מה אכילה בכזית כך הקטרה בכזית.

לרבי יוחנן טעמו של רבי אליעזר שפוסל בחישב לאכול דבר שדרכו להקטיר - שנאמר 'ואם האכל יאכל מבשר זבח שלמינו', בשתי אכילות הכתוב מדבר, אכילת אדם ואכילת מזבח, כשם שמחשבין באכילת אדם כך מחשבין באכילת מזבח, וכשם שמחשבין מאכילת אדם לאכילת אדם ומאכילת מזבח לאכילת מזבח, כך מחשבין מאכילת אדם למזבח ומאכילת מזבח לאדם, כיון שהתורה הוציאה הקטרה בלשון אכילה, ולמסקנא נדחו דברי רבי יוחנן, שהרי מודה רבי אליעזר שאין ענוש כרת, אלא שגזר רבי אליעזר לפסול במחשבה שלא כדרכו, אטו מחשבה כדרכו שהוא פיגול.

שחט את הזבח להניח מדמו למחר - שלש מחלוקת בדבר: לתנא קמא - לדברי הכל כשר. לרבי יהודה - לדברי הכל פסול, גזירה מקצת דמו אטו כל דמו, ובכל דמו פסול מן התורה, כיון שאם הניחו למחר פסול, גם אם חשב להניחו פסול. ולרבי אלעזר גם בזה רבי אליעזר פוסל וחכמים מכשירין.

פיגול וחייבין עליו כרת, ולחכמים אין בו כרת עד שיפגל בכל המתיר. שחט אחד מן הכבשים לאכול ממנו למחר, הוא פיגול וחבירו כשר. לאכול מחבירו למחר, שניהם כשרים.

לרב נחלקו כשנתן את הקומץ בשתיקה ולאחר מכן את הלבונה במחשבה - אבל אם נתן תחילה את הקומץ במחשבה, ואחר כך את הלבונה בשתיקה, לדברי הכל פיגול, שכל העושה על דעת ראשונה הוא עושה. ולשמואל עדיין הוא מחלוקת. ואם אחד הקטיר את הקומץ במחשבה, ואחר כך נתן חבירו את הלבונה בשתיקה, גם לרב עדיין היא מחלוקת, כיון שיש כאן שני דיעות.

בדמים הניתנין על מזבח החיצון, אם נתן מתנה אחת במחשבה פיגל - אבל דמים הניתנין על מזבח הפנימי, כגון מ"ג של יום הכיפורים, וי"א של פר כהן משוח, ושל פר העלם דבר של ציבור, פיגל בין בראשונה בין בשניה ובין בשלישית, לר"מ פיגול הוא וחייבין עליו כרת, ולחכמים אין בו כרת עד שיפגל בכל המתיר.

ומכאן הקשו על דברי רב שהעושה את השניה בשתיקה פיגל לפי שעל דעת הראשונה הוא עושה - שהרי נחלקו גם כשפיגל בראשונה, ואין להעמיד בשתי דיעות רק לסובר בפר ואפילו בדמו של פר, שאם שחטו כהן גדול הראשון ואירע בו פסול, יבא אחר בדמו אל הקדש, וא"צ להביא ולשחוט פר אחר. אבל לסובר בפר ולא בדמו של פר, לא יתכן שיהיה בשתי דיעות.

דף ט"ז ע"ב

חישב באחד מן המתנות בפנים, לרבי מאיר פיגול - לרבה דווקא אם היו ארבעה פרים וארבעה שעירים, אבל באותו פר כיון שכבר חשב בפנים פסלו, וכשמצא בהיכל מים בעלמא הוא ונמצא שלא קרבו כל מתיריו. ולמדנו מ'ירצה', שכהרצאת כשר שהוא עד שיקרבו כל המתירין כך הרצאת פסול. ולרבה אפילו בפר אחד לפי שמרצה לפיגולו.

מנין המתנות בחטאות הפנימיות של יום הכיפורים: לסובר שמערבין לקרנות מדם הפר ודם השעיר ביחד הוא ארבעים ושלש, לסובר שאין מערבין לקרנות ונותנים ד' מתנות מכל אחד הוא ארבעים ושבע. ולסובר ששיריים מעכבים הוא ארבעים ושמונה.

פיגל בהולכת הקומץ ולא בלבונה - לרבי יוחנן הולכה כקמיצה שהיא עבודה שלימה (שאינן קמיצה בלבונה), ולדברי הכל פיגל, שכל עבודה שאינה מתרת עבודה חשובה היא לפגל עליה בפני עצמה. ולריש לקיש היא כהקטרה, ולא פיגל לחכמים עד שיפגל גם בהולכת הלבונה. והקשו על דברי רבי יוחנן מן הברייתא.

שחט אחד מן הכבשים לאכול שתי חלות למחר לחכמים לא פיגל - ואפילו לרבי יוחנן שעבודה שאינה מתרת חשובה לפגל בפני עצמה, כיון ששחיטת כבשים מקדשת את הלחם, הבא לקדש כבא להתיר.

הקטיר שומשום לאכול שומשום עד שכלה קומץ כולו - י"א שהוא פיגול לדברי הכל (וגם לחכמים שאין מפגלין בחצי מתיר, כיון שחשב בכולו), וסובר שדרך אכילה בכך ודרך הקטרה בכך. וי"א שהוא פסול לדברי הכל, שדרך אכילה בכך אבל אין דרך הקטרה בכך, והרי היא כמנחה שלא הוקטרה. וי"א

דף י"ח ע"א

יוסף הבבלי שאל לפני רבי אלעזר מה דין שוחט את הזבח להניח מדמו למחר, ומתחילה השיב לו שהוא כשר, עד שאמר לו שרבי אליעזר פוסל וצהבו פניו, לפי שרבי יהודה שנה לו פסול, והחזיר לו אבידתו. אמר לו רבי אלעזר שרבי יהודה שנה לו כן לפי שהוא בנו של רבי אלעאי, ורבי אלעאי תלמידו של רבי אליעזר. ואע"פ שרבי יהודה שנה לו פסול לדברי הכל ולרבי אלעזר הוא מחלוקת רבי אליעזר וחכמים, החזיר לו אבידה של שם פסלות.

דף י"ח ע"ב

לא יצק את השימן על המנחה - פסולה, שיציקה מעכבת. לא יצק כהן אלא זר, כשירה. (ולרבי שמעון יציקה בזר פסולה).

לא בלל - כשירה. אבל צריך שתהא המנחה ראויה לביילה. ולפיכך לא יביא יותר מששים עשרונים בכלי אחד, שאינם נבללים בלוג אחד, וכל הראוי לביילה אין בילה מעכבת בו, ושאיין ראוי לביילה בילה מעכבת בו.

לא פתת ולא מלח, ולא הניף לא הגיש, או שפתתן פתים מרובות ולא משחן כשירה. י"מ שריבה בפתייתן, שפתתה יותר מדאי, אבל אם עשאן פתים מרובות אין צריך לומר שהיא כשירה, שהרי גם אם לא פתת כשירה. וי"א שהיה צד לפרש שלא פתת כשירה לפי שתורת חלות עליהן, אבל פתין מרובות אין עליהם תורת חלות ולא תורת פתייתן, לכך צריך לומר שהיא כשירה.

לרבי שמעון כל כהן שאינו מודה בעבודה אין לו חלק בכהונה - שנאמר 'המקריב את דם השלמים ואת החלב מבני אהרן לו תהיה שוק הימין למנה. וכן בט"ו עבודות, היציקות, והבלילות, והפתיות, והמליחות, והתנופות, וההגשות, והקמיצות, והקטרות, והמליקות, והקבלות, והזאות, והשקאת סוטה, ועריפת עגלה, וטהרת מצורע, ונשיאות כפים בין מבפנים בין מבחוץ, צריך שיהא מודה בעבודה, שנאמר 'מבני אהרן', עבודה המסורה לבני אהרן כל כהן שאינו מודה בה אין לו חלק בכהונה.

לתנא במשנתינו יציקה כשירה בזר - שנאמר 'ויצק עליה שמן ונתן עליה לבונה והביאה אל בני אהרן הכהן וקמץ', מקמיצה ואילך מצות כהונה, לימד על יציקה ובלילה שכשירה בזר. ואפילו במנחת כהנים שאין בה קמיצה ומנחות שאינן נקמצות יציקתם כשירה בזר, לפי שהיא נלמדת ממנחות ישראל הנקמצות. ולרבי שמעון יציקה צריכה כהן, שנאמר 'והביאה' וא"ו מוסיף על ענין ראשון.

בזרים. ואין צריך בעלים כמו בסמיכה, שנאמר ביום הכיפורים 'ושחט את פר החטאת אשר לו', מכלל דשחיטה בעלמא אין צריך בעלים.

כל מקום שנאמר 'תורה' לבד, אינו מעכב - ומקום שנאמר 'חוקה' לבד, מעכב.

ואלו דברים ששמעכבין אע"פ שלא נאמר בהם חוקה אלא תורה: א. תנופה בניזר מעכבת - שמכיון שנאמר 'כן יעשה' כאילו נאמר בה חוקה. ב. ארבעה מינים שבתודה מעכבין זה את זה - שהתודה הוקשה לנזיר, שנאמר 'על זבח תודת שלמיו' לרבות שלמי נזיר. ג. ארבעה מינים שבמצורע מעכבין זה את זה - שמאחר שנאמר 'זאת תהיה תורת המצורע', כאילו נאמר בה חוקה.

שני שעירי יום הכיפורים מעכבין זה את זה - לפי שנאמר בהם 'חוקה'.

לרב כל מקום שהחזיר הכתוב בתורת מנחה אינו אלא לעכב - אבל אם לא החזיר אינו מעכב, ואע"פ שנאמר במנחה חוקה, מאחר שנאמר 'מגרשה ומשמנה' למדנו שגרש ושמן מעכבין ולא דבר אחר.

שני סדרים של לחם הפנים מעכבין זה את זה, שני בזיכין מעכבין זה את זה, הסדרין והבזיכין מעכבין זה את זה, לפי שנאמר בהם חוקה, ואע"פ שלא נאמרה חוקה אלא אצל אכילה, הוא עולה על כל הענין.

דף י"ט ע"ב

כל מקום שהחזיר לך הכתוב בתורה מנחה, אינו אלא לעכב. לרב גם בדין שלא יעשה כלי מדה לקומץ, שנאמר 'מלא קומצו' 'בקומצו', וחזר ושנה הכתוב 'וימלא כפו ממנה', ולמדים דורות משעה. ולשמואל דין זה אינו מעכב, שאין למדים דורות משעה.

כלי הלח מקדשין את הלח ומדות יבש מקדשות את היבש - אבל אין כלי הלח מקדשת את היבש, ולא יבש מקדש את הלח. ופירש שמואל שדוקא מדות, אבל מזרקות מקדשין גם את היבש, שנאמר 'מזרק אחד כסף וגו' שניהם מלאים סולת'. ואע"פ ששמואל אינו לומר דורות משעה, כיון שחזר בו הכתוב י"ב פעמים, למדים.

נאמר בהגשת מנחה 'לפני ה' שמשמע במערב, ונאמר 'אל פני המזבח' שמשמע בדרום - הא כיצד? מגישה בקרן מערבית דרומית כנגד חודה של קרן ודין. ולרבי אליעזר יגישנה בדרומה של קרן שמקיים גם אל פני המזבח וגם לפני ה', שסובר שכל המזבח עומד בצפון, נמצא דרומה של מזבח כלה נגד הפתח. אבל לא יגישנה במערבה של קרן, שמקיים לפני ה' ולא אל פני המזבח.

דף כ' ע"א

לרבי יהודה מלח מעכבת - שנאמר 'ברית מלח עולם הוא' שתהא ברית אמורה במלח. וכן לרבי שמעון שנאמר כאן 'ברית מלח עולם הוא', ונאמר להלן 'ברית כהונת עולם', כשם שאי אפשר לקרבנות בלא כהונה כך אי אפשר לקרבנות בלא מלח. י"א שהתנא במשנתינו חולק וסובר שאם לא מלח את המנחה כשרה, וכדבריו סובר רב שהרי לא החזיר הכתוב במלח. וי"א שגם לרב היא מעכבת, שמאחר שנאמר בה 'ברית' כאילו החזיר בו הכתוב.

ואלו הן הטעוניהם מלח: מנחה, שנאמר 'מנחה'. ולא כולה, אלא הקומץ שבה, שנאמר 'קרבן'. לבונה, שכן באה עם המנחה בכלי אחד. וכן לבונה הבאה בפני

דף י"ט ע"א

'ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו ונתן על קרנות המזבח באצבעו' - לת"ק מקרא נדרש לפניו ולאחריו, לפיכך 'ולקח... באצבעו' מלמד שלא תהא קבלה אלא בימין, 'באצבעו ונתן' מלמד שלא תהא נתינה אלא בימין. ולרבי שמעון אינו נדרש אלא על 'ונתן' שלאחריו, אבל קבלה כשר בשמאל.

'ושחט את בן הבקר והקריבו בני אהרן הכהנים את הדם וזרקו את הדם' - מקבלה ואילך מצות כהונה, מלמד על שחיטה שכשירה בזר. ואין אומרים וא"ו מוסיף על ענין ראשון שתהא שחיטה פסולה בזר, שנאמר 'וסמך ושחט', מה סמיכה בזרים אף שחיטה

עצמה, ולבונה הבאה בבזיכין, וקטורת (וי"א להלן (כא). שקטורת אין טעונה מלח), מנחת כהנים, מנחת כהן משיח, מנחת נסכים, אימורי חטאת ואשם, אימורי קדשי קדשים, אימורי קדשים קלים, אברי עולה ועולת העוף, שנאמר 'קרבן' כלל, 'מנחה' פרט, 'על כל קרבנך' חזר וכלל, מה הפרט מפורש שאחרים באין חובה לה, אף כל קרבנות אלו שאחרים באין חובה לה, כלומר שצריכים עצים. ואין לפרש שאחרים באים חובה לה היינו נסכים, ונלמוד גם דם שבאים עמה נסכים, לפי שהלבונה באה עם המנחה בכלי אחד, והנסכים לא באין בכלי אחד. ואין לפרש מה הפרט מפורש שאחרים באין חובה לה ומתרת, אף כל שאחרים באין חובה לה ומתרת, ונלמוד לבונה הבאה בבזיכין ולא דבר אחר, כי ממה שהוצרכנו למעט דם, יש ללמוד ששאר דברים למדים אע"פ שאין דומין אלא בצד אחד.

דף כ"א ע"ב - דם ועצים אע"פ שהן בכלל קרבן אין טעונים מלח - שנאמר 'מנחה', מה מנחה מיוחדת שאחרים באין חובה לה, שצריכה עצים להקטרה, אף כל שאחרים באין חובה לה. ולמסקנת הגמרא (ע"ב) אין צריך לימוד זה אלא למעט נסכים, שעצים לחכמים אינם קרויים קרבן, ולרבי שקרויים קרבן צריכים מלח, ודם נתמעט מ'מעל מנחתך' ולא מעל דמך. ואין אומרים 'ולא מעל אברך', שאברים דומין יותר למנחה, שאחרים באין חובה לה, ונשרפת על האישים, ועבודתם בחוץ, וחייבים עליהם משום נותר, ומשום טומאת הגוף, ויש בהם משום מעילה. משא"כ דם שאין דומה למנחה רק לענין שהוא מתיר, ונפסל בשקיעת החמה.

דף כ' ע"ב

'קרבן' מלמד שמתנדבין עצים - וכמה שני גזרין, וכן הוא אומר 'והגורלות הפלנו על קרבן העצים'. ולרבי עצים קרבן מנחה הן, וטעונין מלח, והגשה, וקמיצה, ועצים.

יום שישי פרשת כי-תבא - כ' אלול תשע"ח

דף כ"א ע"א

עצים - לרבי צריכים מלח, ולחכמים לא. קטורת - לחכמים צריכה מלח, ולרבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אין צריכה מלח, שדורש מה הפרט מפורש דבר שמקבל טומאה ועולה לאשים וישנו על מזבח החיצון, אף כל דבר המקבל טומאה ועולה לאשים וישנו על מזבח החיצון, יצאו עצים שאין מקבלין טומאה, יצאו דם ויין שאין עולים לאשים, יצאה קטרת שאינה על מזבח החיצון.

דם צריך מיעוט שאינו צריך מלח משהו למצוה בעלמא - אבל לא היה צד שצריך מליחה גמורה, שמכיון שמלחו יצא מתורת דם.

דם שמילחו - אינו עובר עליו.

אברים שצלאן והעלן - אין בהם משום לריח ניחוח.

דם שבישלו ונקפה - לשיטת זעירי: האוכל דם של חטאות החיצונות (או דם של חולין), חייב, הואיל והוא ראוי לעבודה, שנאמר 'ולקח ונתן' ודם זה בר לקיחה ונתינה הוא. והאוכל דם חטאות הפנימיות פטור, שנאמר 'וטבל והזה', ודם זה אינו בר טבילה. ודם שהקפה בחמה דינו כדם שבשלו באור, ואע"פ שחוזר לקדמותו, הואיל ונדחה מעבודה ידחה. ולשיטת רבא: גם דם של חטאות הפנימיות שבשלו האוכלו חייב, הואיל וכנגדו ראוי בחטאות החיצונות. ולפי דבריו גם האוכל דם חמור שקרש חייב, הואיל

וכנגדו ראוי בחטאות החיצונות

דם יבש - חוצץ בטבילה. דם לח - אם התחיל להתיבש ולהדבק קצת חוצץ, ואם לאו אינו חוצץ. וכך אמרו בברייתא שהדם והדיו והדבש והחלב, יבשין חוצצין, ולחין (לגמרי) אין חוצצין.

נאמר 'במלח' יכול תבונה תלמוד לומר 'תמלח'. ונחלקו אמוראים בביאורו: לרבה בר עולא יכול יתן מלח הרבה כתבן בטיט. לאביי יכול יעשנו כבנין, שיתן מלח הרבה שורה על שורה. ולרבא יכול יתן בו מעט כבינה באדם, ת"ל 'תמלח'. ואילו לא נאמר אלא 'תמלח' הייתי אומר במי מלח, ת"ל 'במלח'. כיצד הוא עושה, מביא האבר ונותן עליו מלח, וחוזר והופכו ונותן עליו מלח, ומעלהו. וכן הדין כשמולח בשר להוציא ממנו דמו כדי לבשלו בקדירה.

'ולא תשבית מלח' - הבא מלח שאינה שובתת. וזו מלח סדומית שמצויה בקיץ ובחורף. ואם לא מצא מלח סדומית מביא מלח איסתרונקנית שנעשית מן הקרקע ובידי אדם, שנאמר 'תקריב', תקריב כל שהוא בין סדומית ובין איסתרונקנית. 'תקריב', מכל מקום ואפילו מחוץ לארץ. 'תקריב' ואפילו בשבת, ואפילו בטומאה.

דף כ"א ע"ב

מלח שעל גבי האבר - מועלין בו. שיע"ג הכבש ושב ראשו של מזבח - אין מועלין בו. שנאמר 'והקרבתם לפני ה' והשליכו הכהנים עליהם מלח והעלו אותם עולה לה', למדנו שהאבר עם מלחו קרויים עולה.

התנו בית דין על המלח ועל העצים שיהו הכהנים נאותין בהן - ודוקא לאכילת קרבנם, או למלוח עורות קדשים, אבל לא לאכילת חולין. ואע"פ שאוכלים חולין ותרומה עם שיירי מנחה כדי שתהא נאכלת על השובע, אין נותנים להם ממלח של קדשים.

אבל אין צריך תנאי בית דין שהכהנים ימלחו את קרבנם משל הקדש - שאין הכהן גרוע מישראל שמביא מלח על קרבנו משל ציבור. ולרב מרדכי לשיטת בן בוכרי שכהנים אינם שוקלים, היה צד לומר שלא זכתה תורה מלח אלא לישראל שיש להם חלק בתרומת הלשכה, ולא לכהנים שאין להם חלק בו, ולכך צריך לתנאי בית דין.

בשלשה מקומות המלח נתונה: בלשכת המלח - ששם מולחין עורות קדשים. על גבי הכבש - ששם מולחים את האברים. בראשו של מזבח - ששם מולחין הקומץ והלבונה והקטורת ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח ומנחת נסכים ועולת העוף.

האומר הרי עלי מנחה, לא יביא מלח מתוך ביתו כדרך שמביא לבונה מתוך ביתו, אלא מביא משל ציבור כדרך שמביא עצים משל ציבור. ואע"פ שהבאת מלח דומה מצד אחד להבאת עצים לפי שנוהג בכל הזבחים, ומצד שני להבאת לבונה שבאה עמה בכלי אחד, למדים ממה שנאמר 'ברית מלח עולם הוא', ובלחם הפנים הוא אומר 'מאת בני ישראל ברית עולם', מה להלן משל ציבור אף כאן משל ציבור.

לבן בוכרי כל כהן ששוקל מחצית השקל אינו חוטא - ואע"פ שהם פטורים, אין בזה משום מכניס חולין בעזרה, לפי שהכהן מוסרם לציבור. ולרבן יוחנן בן זכאי הכהנים חייבים במחצית השקל וכל שאינו שוקל הוא חוטא, והכהנים היו דורשים מעצמן לפטור, לפי שמנחת כהן לא תאכל, ואם יביאו עומר ושתי הלחם ולחם הפנים משקליהם יהיו אסורים באכילה.

עמוד - מרילוט: 0528-00-1901 הדפסה - תמונת הדין: 02-5385575